Облікова картка дисертації

I. Загальні відомості

Державний обліковий номер: 0825U003009

Особливі позначки: відкрита

Дата реєстрації: 17-07-2025

Статус: Наказ про видачу диплома

Реквізити наказу МОН / наказу закладу: НАКАЗ: № 1593 СТ 15 вересня 2025 р.

II. Відомості про здобувача

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Шанідзе Олександр Дмитрович
2. Olexandr D. Shanidze

Кваліфікація:

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-0484-6746

Вид дисертації: доктор філософії

Аспірантура/Докторантура: так

Шифр наукової спеціальності: 054

Назва наукової спеціальності: Соціологія

Галузь / галузі знань: соціальні та поведінкові науки

Освітньо-наукова програма зі спеціальності: 054 Соціологія

Дата захисту: 26-08-2025

Спеціальність за освітою: Соціологія

Місце роботи здобувача:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

III. Відомості про організацію, де відбувся захист

Шифр спеціалізованої вченої ради (разової спеціалізованої вченої ради): PhD 10168

Повне найменування юридичної особи: Національний технічний університет "Харківський політехнічний інститут"

Код за ЄДРПОУ: 02071180

Місцезнаходження: вул. Кирпичова, буд. 2, Харків, Харківський р-н., 61002, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

IV. Відомості про підприємство, установу, організацію, в якій було виконано дисертацію

Повне найменування юридичної особи: Національний технічний університет "Харківський політехнічний інститут"

Код за ЄДРПОУ: 02071180

Місцезнаходження: вул. Кирпичова, буд. 2, Харків, Харківський р-н., 61002, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

V. Відомості про дисертацію

Мова дисертації: Українська

Коди тематичних рубрик: 04

Тема дисертації:

1. Гендерна нерівність в умовах воєнного стану

2. Gender inequality under martial law

Реферат/анотація:

1. Дисертацію присвячено аналізу актуальних питань змін гендерної нерівності за умов воєнного стану та повномасштабного вторгнення. Проаналізовані основні соціологічні підходи до поняття ґендер та ґендерна нерівність, гендерні стереотипи та гендерна асиметрія. Доведено, що структурно-конструктивістський підхід, який до цього часу вважався парадигмальним у гендерних дослідженнях, втрачає актуальність, оскільки в умовах постмодерного суспільства ґендер лишається ознак соціального конструкту, відбувається деконструкція гендеру, а проблема суб'єктивності й ідентичності суб'єкта постає як ключова. Проаналізовано можливості застосування соціокультурного підходу до гендерної проблематики та доведено перевагу такого підходу завдяки тому, що він використовує культуру як активний фактор, що формує соціальні структури, взаємодії та ідентичності, а також перформативного підходу Дж. Батлер для аналізу гендеру та гендерної ідентичності, де гендер постає культурним знаком. Об'єктом дослідження є процес впливу воєнного стану

на сприйняття гендерної нерівності у суспільстві. Предметом дослідження є ґендерна нерівність в умовах воєнного стану. Метою дослідження є теоретичне обґрунтування й розробка практичних рекомендацій щодо забезпечення гендерної рівності в умовах воєнного стану та повоєнного відновлення України. Практичне значення одержаних результатів полягає у можливості використання основних положень й висновків дисертації фахівцями під час написання підручників і навчальних посібників, розвитку змісту навчального контенту; в роботі органів публічного управління та у процесі формування сучасних засад гендерної політики держави. Результати досліджень впроваджено в навчальному процесі кафедри соціології і публічного управління НТУ «ХПІ» при викладанні освітньої компоненти «Гендерні відносини в економічній діяльності» для здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти за спеціальністю 054 «Соціологія» Ключові слова: ґендерна нерівність, гендерні стереотипи, ґендерна ідентифікація, російсько-українська агресія; біженці, внутрішньо-переміщені особи, ґендерна політика, соціологічні дослідження, соціальні практики, воєнний стан, гендерні стереотипи в публічному управлінні, ґендерна асиметрія, ґендерний аналіз.

2. The dissertation is devoted to the analysis of the current issues of changes in gender inequality under conditions of martial law and full-scale invasion. The main sociological approaches to the concept of gender and gender inequality, gender stereotypes and gender asymmetry are analyzed. It is proved that the structural-constructivist approach, which until now was considered paradigmatic in gender studies, is losing its relevance, since in the conditions of postmodern society gender remains a sign of a social construct, gender is being deconstructed, and the problem of subjectivity and identity of the subject appears as a key one. The possibilities of applying a sociocultural approach to gender issues are analyzed and the advantage of such an approach is proven due to the fact that it uses culture as an active factor that forms social structures, interactions and identities, as well as the performative approach of J. Butler for the analysis of gender and gender identity, where gender appears as a cultural sign. The object of the study is the process of the influence of martial law on the perception of gender inequality in society. The subject of the study is gender inequality in martial law. The purpose of the study is the theoretical justification and development of practical recommendations for ensuring gender equality in martial law and post-war reconstruction of Ukraine. The practical significance of the results obtained lies in the possibility of using the main provisions and conclusions of the dissertation by specialists when writing textbooks and teaching aids, developing the content of educational content; in the work of public administration bodies and in the process of forming modern principles of the state's gender policy. The research results were implemented in the educational process of the Department of Sociology and Public Administration of NTU "KhPI" when teaching the educational component "Gender Relations in Economic Activity" for applicants of the second (master's) level of higher education in the specialty 054 "Sociology" Keywords: gender inequality, gender stereotypes, gender identification, Russian-Ukrainian aggression; refugees, internally displaced persons, gender policy, sociological research, social practices, martial law, gender stereotypes in public administration, gender asymmetry, gender analysis.

Державний реєстраційний номер ДіР:

Пріоритетний напрям розвитку науки і техніки: Фундаментальні наукові дослідження з найбільш важливих проблем розвитку науково-технічного, соціально-економічного, суспільно-політичного, людського потенціалу для забезпечення конкурентоспроможності України у світі та сталого розвитку суспільства і держави

Стратегічний пріоритетний напрям інноваційної діяльності: Не застосовується

Підсумки дослідження: Нове вирішення актуального наукового завдання

Публікації:

- Калагін Ю., Шанідзе О. Ґендерний аналіз соціальних практик українських біженців 2022 року. Науково-теоретичний альманах Грані, 2023, Том 26, № 3, С. 62-68. DOI: https://doi.org/10.15421/172349. (Б)

- Калагін Ю. А., Шанідзе О. Д. Інституціалізація соціальних практик внутрішньо переміщених осіб в Україні у 2014–2022 роках. Габітус. 2023. № 52. С. 26-32. DOI: https://doi.org/10.32782/2663-5208.2023.52.4. (Б)
- Мороз С. А., Мороз В. М., Шанідзе О. Д. Ґендерна рівність та ґендерна нерівність: розвиток та уточнення категоріального змісту дефініцій Соціальні технології: актуальні проблеми теорії та практики. 2025. № 105. С. 34-47. DOI: https://doi.org/10.32782/2707-9147.2024.105.3 . (Б)
- Мороз С. А., Мороз В. М., Шанідзе О. Д. Категоріальний зміст дефініції «ґендер»: особливості актуалізації та напрямки розвитку Перспективи. Соціально-політичний журнал. 2025. № 1. С. 191 – 200. DOI https://doi.org/10.24195/spj1561-1264.2025.1.24 (Б)
- Мороз С.А., Волков В.В., Марущенко В.В., Мороз В.М., Шанідзе О.Д. Адаптація опитувальника BSRI для дослідження гендерної проблематики в умовах спричинених воєнним станом ризиків. Науково-теоретичний альманах "Грані". 2025. Т.28, №1. С. 205-215. DOI https://doi.org/10.15421/172525 (Б)
- Khairova N., Kupriianov Y., Vorzhevitina A., Shanidze O. Models for Effective Categorization and Classification of Texts into Specific Thematic Groups (Using Gender and Criminal Themes as Examples). Computational Linguistics and Intelligent Systems 2024. Proceedings of the 8th International Conference on Computational Linguistics and Intelligent Systems. CEUR-WS , 2024, Vol. IV: Computational Linguistics Workshop. Lviv, Ukraine, April 12-13, 2024. P. 37-49. DOI: https://doi.org/10.31110/COLINS/2024-4/004. (Scopus)

Наукова (науково-технічна) продукція: методи, теорії, гіпотези; методичні документи; аналітичні матеріали

Соціально-економічна спрямованість: забезпечення промисловості чи населення новим видом інформаційно-комунікаційних послуг

Охоронні документи на ОПІВ:

Впровадження результатів дисертації: Впроваджено

Зв'язок з науковими темами:

VI. Відомості про наукового керівника/керівників (консультанта)

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Мороз Світлана Анатоліївна
2. Svitlana A. Moroz

Кваліфікація: д. держ. упр., с.д., 25.00.02

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-2696-1278

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Національний університет цивільного захисту України

Код за ЄДРПОУ: 08571363

Місцезнаходження: вул.Онопрієнка, 8, Черкаси, Черкаський р-н., 18034, Україна

Форма власності:

Сфера управління: Державна служба України з надзвичайних ситуацій

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

VII. Відомості про офіційних опонентів та рецензентів

Офіційні опоненти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Сичова Вікторія Вікторівна

2. Viktoriia Sychova

Кваліфікація: д. держ. упр., професор, 25.00.01

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0001-5001-8389

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна

Код за ЄДРПОУ: 02071205

Місцезнаходження: майдан Свободи, 4, Харків, Харківський р-н., 61022, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Тюріна Діна Миколаївна

2. Dina M. Tiurina

Кваліфікація: к. пед. н., доц., 13.00.09

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-1506-5849

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Національний університет цивільного захисту України

Код за ЄДРПОУ: 08571363

Місцезнаходження: вул.Онопрієнка, 8, Черкаси, Черкаський р-н., 18034, Україна

Форма власності:

Сфера управління: Державна служба України з надзвичайних ситуацій

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Фліпенко Лариса Володимирівна

2. Larysa V. Filipenko

Кваліфікація: к. і. н., доц., 07.00.02

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-3065-2929

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Харківський національний автомобільно-дорожній університет

Код за ЄДРПОУ: 02071168

Місцезнаходження: вул. Ярослава Мудрого, буд. 25, Харків, Харківський р-н., 61025, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Рецензенти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Грень Лариса Миколаївна
2. Larisa Gren

Кваліфікація: д. держ. упр., професор, 25.00.02

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0003-4466-6018

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Національний технічний університет "Харківський політехнічний інститут"

Код за ЄДРПОУ: 02071180

Місцезнаходження: вул. Кирпичова, буд. 2, Харків, Харківський р-н., 61002, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

VIII. Заключні відомості

Власне Прізвище Ім'я По-батькові голови ради	Круглов Віталій Вікторович
Власне Прізвище Ім'я По-батькові головуючого на засіданні	Круглов Віталій Вікторович
Відповідальний за підготовку облікових документів	Шанідзе Олександр Дмитрович
Реєстратор	УкрІНТЕІ

Керівник відділу УкрІНТЕІ, що є відповідальним за реєстрацію наукової діяльності



Юрченко Тетяна Анатоліївна